

HANDLINGSPLAN

HELSE- OG OMSORGSPLAN FOSEN 2013 – 2017

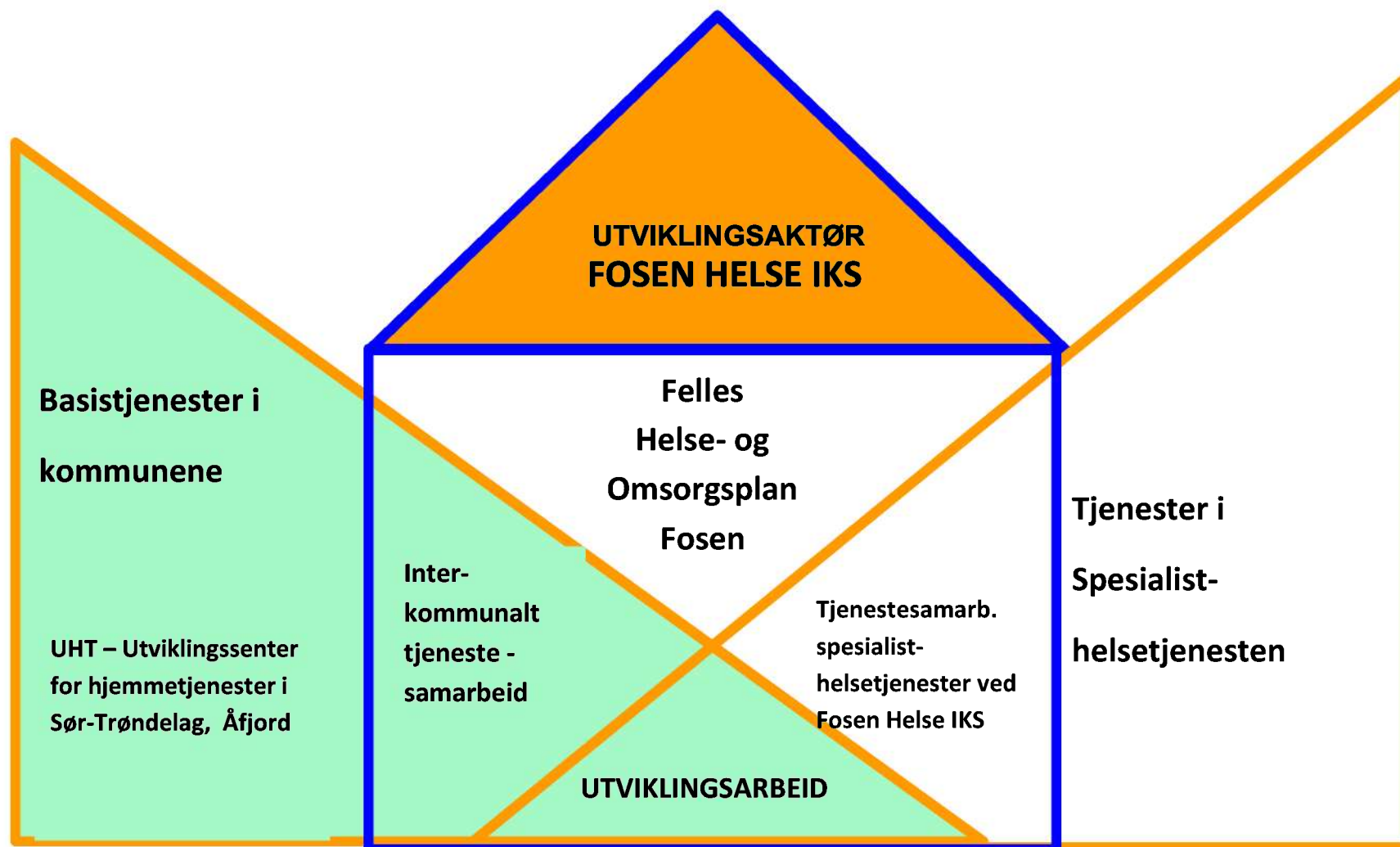

Ferdigstilt fra arbeidsgruppen: 15.05.2013

Skjematisk framstilling av flerkommunalt samarbeid Helse- og omsorg Fosen

Strategier som er lagt til grunn:

- **Samhandling**
- **Folkehelse**
- **Tjenester og kvalitet**
- **Rekruttering og kompetanse**
- **IKT og teknologi**
- **Partnerskap med familie og lokalsamfunn**

Roller og ansvar i Fosenregionen:

➤ Helseforetakene – Nord-/Sør Trøndelag

- Desentraliserte spesialisthelsetjenester:
  - Dialysesatelitt Leksvik
  - Beredskaps- og følgetjeneste ved svangerskap og fødsel (jordmor)
  - Medisinsk etterbehandling og spesialistrehabiliteringsplasser, Fosen Helse IKS/Fosen DMS
  - Spesialistpoliklinikken Fosen, Fosen Helse IKS/Fosen Dms
  - Fosen Teamet
  - Ambulansetjeneste Nord- og Sør-Trøndelag
  - BUP Fosen
  - Kreftklinikk Fosen, avtalespesialist onkologi

➤ Fosen Regionråd

- Overordnet organ for flerkommunale samarbeidsløsninger utenom Fosen Helse IKS
- Oppfølging av samhandlingstiltak
- Beslutningsmyndighet ved rådmannsgruppen og styret
- Regional koordinator Helse (prosjektperiode 01.09.2012 – 31.08.2014)

➤ Fosen Helse IKS

- Overbyggende helseaktør for regionalt samarbeid for helse- og omsorgsområdet
- Utviklingsaktør for helse- og omsorgstjenesten, kompetanse og tjenestetilbud i Fosen
- Bindeledd og samarbeidsorgan mellom 1. og 2.linjetjenesten
- Myndighet til inngåelse av samarbeidsavtaler på vegne av deltakerkommunene etter delegasjon
- Drift av interkommunale samarbeidstiltak og desentraliserte spesialisthelsetjenester
- Initiere og drifte prosjekter

- **Lederforum Helse- og omsorg Fosen**, mandat fra Fosen Regionråd, Rådmannsgruppen
  - På oppdrag fra Fosen Regionråd og rådmannsgruppen utrede tema og områder for utvikling og samhandling innenfor helse- og omsorgstjenestene
  - Samarbeide om de utfordringer som er felles for Fosenkommunene og som med fordel kan løses interkommunalt
  - På grunnlag av innspill fra enkeltkommune/kommuner drøfte og avklare tema og områder ifht interkommunalt samarbeid, og utarbeide anbefaling til rådmannsgruppen
  - Bidra til utviklingsarbeid og – tiltak innenfor helse og omsorg på Fosen
  - Være bindeledd og arena mellom kommunene og Fosen Helse IKS for å drøfte felles spørsmål av faglig karakter
  - Arbeide for felles kompetanseutvikling og rekrutteringstiltak innenfor helse- og omsorg på Fosen
  - Ved vurdering av nye dataløsninger skal representanter fra Fosen IKT og faggruppe helse- og omsorgsprogram tas med på råd ved oppstart av utredningsarbeidet
  - Arbeide for tettere kontakt med Fylkesmannsembetene i Nord- og Sør-Trøndelag
- **Kommunene**
  - Ansvar for å ivareta innbyggernes rettsikkerhet og tjenestebehov gjennom å sørge for ressurser og nødvendige basistjenester i egen kommune
  - Delta i samarbeidsløsninger i den grad det er nødvendig og/eller hensiktsmessig
- **Utviklingssenter for hjemmetjenester i Sør- Trøndelag, lokalisert i Åfjord**
  - Pådriver for fag- og tjenesteutvikling innenfor lokalt og nasjonalt definerte satsingsområder
  - Pådriver for videreutvikling av praksistilbudet til elever, lærlinger og studenter
  - Pådriver for kompetanseutvikling hos ansatte og ledelse
  - Tilrettelegger for forskning og utvikling i helse- og omsorgstjenestene

Oversikt over samhandlingsorganer/-fora i Fosenregionen:

Samhandlingsorganer og fagfora:

- ✓ **Fosen Helse IKS:**
- ✓ **Fosen Distriktsmedisinske Senter**
- ✓ Spesialistpoliklinikk
- ✓ Avd. for obs. og etterbeh./spes.rehab.
- ✓ Fosen legevaktsenter
- ✓ Jordmortjenester, Følge og beredskap
- ✓ **Fosen Helsekompetanse**
- ✓ NettOpp Fosen
- ✓ Fagforum sykepleie Fosen
- ✓ **Folkehelse Fosen**
- ✓ Miljøretta helsevern
- ✓ Samfunnsmedisin
- ✓ **Prosjekter**
- ✓ **Kreftklinikk Fosen** (Avtalespesialist)
- ✓ **BUP Fosen**
- ✓ **Fosenteamet** (3 stk DPS)
- ✓ Akutt ambulant funksjon/AAF
- ✓ PART Fosen
- ✓ **Ambulansetjeneste**
- ✓ **Fosen barnevernstjeneste**
- ✓ **Fosen IKT**
- ✓ **Regional koordinator Helse** (Fosen Regionråd)
- ✓
- ✓ **Lederforum Helse- og omsorg Fosen**
- ✓ **Oppvekstforum Fosen**
- ✓ **Folkehelsekoordinator**
- ✓ **FYSAK-** grupper
- ✓ **Kreftkoordinator**
- ✓ Forum for **tverrfaglig og forebyggende arbeid**
- ✓ Forum for **kommuneleger** (MHV)
- ✓ Faggruppe for **psykisk helsearbeid** Fosen
- ✓ Faggruppe for **jordmødre** Fosen
- ✓ Faggruppe for **helsesøstre** Fosen
- ✓ **e-Kommunestrategigruppa**
- ✓ **Fysio** Fosen
- ✓ **Ergo** Fosen
- ✓ Faggruppe elektronisk journalprogram helse og omsorg
- ✓ **/Profilgruppa**
- ✓ Fosen **Sak/arkiv**
- ✓

1 STRATEGI 4.1 - SAMHANDLING PÅ FOSEN og med HELSEFORETAK

1.1 MÅL: Helse- og omsorgstjenestene på Fosen fremstår som samhandlende, helhetlige og robuste

1.2 DELMÅL:

- + Kommunale og flerkommunale oppgaver er tydelig definert
- + Fosen Helse IKS er utviklingsaktør og bindeledd i samarbeidsprosesser i Fosen og opp mot spesialisthelsetjenesten
- + Fosenkommunene er representert i relevante samarbeidsarenaer med helseforetakene i Nord- og Sør-Trøndelag

1.3 Tiltak

Tiltak	Oppstart	Gjennomført	Ansvar	Merknad
Forpliktende avtaler med REGIONALE HELSEFORETAK (HF) 1 Overordnet samarbeidsavtale mellom kommune og HF 2 Overordnet samarbeidsavtale mellom Rusbehandling Midt-Norge HF og kommune 3 Samarbeidsavtaler mellom Rusbehandling Midt-Norge RHF , HF sykehus og kommune	2012	September 2012	Kommunene	Alle avtalene er vedtatt av Kommunestyret i hver av kommunene
Opprettelse av stilling Prosjektleder Rask psykisk helse hjelp	Utlysning våren 2012	Ansatt oktober 2012	Fosen Helse IKS	Oppstartsmøte 04.12.2012 3-årig prosjekt
Implementere samarbeidsavtalene med HF	01.01.2013		Lederforum oppnevner arbeidsgruppe	Anmode Fylkesmannen og KS om gjennomføring av felles opplæring
Evaluering av samarbeidsavtalene med HF	2013		Lederforum Helse og omsorg Fosen	Felles saksfremlegg
Forpliktende samarbeidsavtale med tannhelsetjenesten	2013		Kommunene	Oppfølging og dialogmøter x 2 pr år

Digital kommunikasjon med fastlege og sykehus	2012 – med Fastlege	Gjennomført 2012	Profil Fosen og Legetjensten	Rask og sikker informasjonsutveksling. Ref. Det Nasjonale Meldingsløftet og KommUT-prosjektet.
	2013 – med Sykehus	Våren 2013	Profil Fosen	

2 STRATEGI 4.2 – FOLKEHELSE

2.1 MÅL: Ressursinnsatsen er i større grad rettet mot forebyggende arbeid

2.2 DELMÅL:

- ✚ Enkeltindividet tar ansvar for egen helse
- ✚ Folkehelseperspektivet er integrert i all tjenesteyting og relevant planverk = «Helse i alt vi gjør»
- ✚ Folkehelse Fosen er en aktiv samarbeidspartner for kommunene

2.3 Tiltak

Tiltak	Oppstart	Gjennomført	Ansvar	Merknad
Implementere Folkehelse som en del av kommunens totale planverk	2013		Kommunene	"Helse i plan" - "Helse i alt vi gjør" Rissa deltar i nettverket Norsk Form. Folkehelsekoordinator har i 2013 tatt videreutd. - Helse og omsorg i Plan
Styrke kompetanse i systematisk folkehelsearbeid gjennom oversikt over befolkningens helse og faktorer som påvirker denne	2013		Kommunene og Folkehelse Fosen	2013 -Fosen deltar med 6 repr. i opplæring i systematisk bruk av styringsdata for målrettede tiltak og organisering. Ny samlet portal for styringsdata.
Felles strategisk plan med satsingsområder for folkehelsearbeidet i Fosen			Folkehelse Fosen	Med bakgrunn i folkehelseprofiler og andre styringsdata <ul style="list-style-type: none"> - Befolkningssammensetning - Oppvekst- og levekårsforhold - Miljø: fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt - Skader/ulykker - Helse relatert adferd - Helsetilstand

3 STRATEGI 4.3 – TJENESTER OG KVALITET

3.1 MÅL: Befolkningen opplever forutsigbare og trygge helse- og omsorgstjenester av god kvalitet

3.2 DELMÅL:

- ✚ Den enkelte kommune sørger for tilstrekkelig kapasitet og kvalitet på de tjenestetilbudene der nærhet er viktig
- ✚ Kommunene vurderer kontinuerlig behov for effektive samarbeidsløsninger der det er behov for spesiell kompetanse og/eller kapasitet.
- ✚ Fosen Helse IKS er utvikler og pådriver for et godt regionalt tjenestetilbud

3.3 Tiltak

Tiltak	Oppstart	Gjennomført	Ansvar	Merknad
Legge til rette for mestring og at flere kan bo lengre hjemme	Fagdag våren 2013		Kommunene	Økt bruk av tilgjengelig velferdsteknologi . Erfaringsoverføring fra prosjekter bl.a Åfjord og Bjugn Søke midler
Målrettet planlegging og dimensjonering av tjenester	Kurs/opplæring styringsdata, oppstart mai 2013		Kommunene Lederforum Helse og omsorg Fosen, Fosen Helse IKS	Benytte felles system for brukerundersøkelser, statistikkverktøy og kvalitetsindikatorer 6 deltakere på kurs i bruk av styringsdata
Sikre sømløse overganger i habiliterings-/rehabiliteringsløp internt og mellom ulike forvaltnings- og tjenestenivå	2013		Kommunene	Kommunen har en ansvarlig rolle i utfordringene på brukers vegne, spes. overfor barn/unge. Verktøy og metoder: Koordinerende enhet, Sampro/IP, Faglig utvalg, rolleavklaringer, samarbeidsmøter,

				ASU, Avtaler med 2.linjetjenesten om pasientforløp
Utrede mulighet for felles tjenestetilbud rus/psykiatri på Fosen	2013		Fosen Helse IKS, Lederforum, Fosenteamet	Vurdere ekstern finansiering
Etablere døgntilbud ø. hjelp Fosen Øst	2012		Leksvik og Rissa Fosen Helse IKS	Utredning pågår høsten 2012/våren 2013 I tillegg til etablert tilbud ved Fosen Helse IKS/Fosen DMS
Opprette interkommunal ressursgruppe for velferdsteknologi og innovative løsninger	2013		e-kommunegruppa, Lederforum Helse og Fosen Helse IKS	
Bedre utnyttelse av programvare for kvalitetsstyring og internkontroll	Restart 2013		Interkommunal arb.gruppe Kvalitetssystem	ROS-analyser, Opplæring, Dele rutiner og erfaringer
Sikker oppbevaring av sensitive opplysninger i arkivløsning på sikker sone	Installeres juni 2013		Profil Fosen med involvering Fosen Sak Arkiv	Visma Samhandling Arkiv (VSA) for pasientjournaler i Profil, Familia og Velferd. Utvides for flere program over tid.
Kvalitetsforbedring og økt pasientsikkerhet på system- og individnivå. Ref. nasjonal kampanje "I Trygge Hender"	2013		Opplæring ved Helsekompetanse Fosen	<u>Tema:</u> *Legemiddelbruk i sykehjem og hjemmetjeneste. Samstemming av legemiddellister *Forebygge og redusere infeksjoner, trykksår og fall *Dokumentasjon *Kartlegging og ansvarliggjøring for bruk, opplæring og vedlikehold av medisinskteknisk utstyr

Kompetanseheving og lavterskeltilbud i psykisk helse- og rusområdet i samarbeid med spesialisthelsetjenesten	2013			Videreføring og nye tiltak: *Prosjekt: Rask psykisk helsehjelp *SepRep (kompetanse) *AAF (reduere reinnleggelser) *PART Fosen, Psyk. Ambulerende RehabiliteringsTeam *Forebyggende og kompetansehevende tiltak rus Deltakelse KoRus/DelTa NB- Plan mot vold i nære relasjoner
Benytte tilbud om prosjekter og kompetansehevende tiltak i regi av spesialisthelsetjenesten/Helseforetak	2013		Kommunene Fosen Helse IKS	Metode: Digitale løsninger Avhengig av tilstrekkelig og tilgjengelige elektroniske kommunikasjonssystemer

4 STRATEGI 4.4 – REKRUTTERING OG KOMPETANSE

4.1 MÅL: Tjenesteområdene har tilstrekkelig og godt kvalifisert personale

4.2 DELMÅL:

- + Fosen er et attraktivt arbeidsmarked
- + Innovasjonskultur preger helse- og omsorgstjenestene
- + Regionen kjennetegnes av kompetanseutviklende miljøer

4.3 Tiltak

Tiltak	Oppstart	Gjennomført	Ansvar	Merknad
Kompetansekartlegging i den enkelte kommune	2013		Fosen Helsekompetanse, Helse- og omsorg i hver komm. Forum for personalsjefer	Felles kompetanseplan for spesialkompetanse Vurdere behov for interkommunale fagstillinger Opprette ambulante spesial – kompetanseteam
Felles rekrutterings-, omdømme- og mediestrategi	2013		Fosen Helse IKS, Fosen Helsekompetanse, kommunene Forum for personalsjefer	Harmonisere vilkår ved rekruttering
Fellesprosjekter Kompetanseløftet 2015	Videreføring fra tidligere		Kommunene, koordineres av Fosen Helse IKS	Øke andelen av personell med formell kompetanse på fagskole og høyskolenivå Finansieringsmidler v/Fylkesmannen etter søknad
Sikre god organisering, struktur og kompetanse på ledelse for å ivareta økte krav, flere og mer komplekse utfordringer	Videreføring fra tidligere		Kommunenes	Kompetanseheving inkludert juridisk kompetanse Hvilke funksjoner kan med hell løses ved samarbeid i Fosen?

5 STRATEGI 4.5 - FORVALTNING

5.1 MÅL: Fosenkommunene utøver god forvaltningspraksis som ivaretar innbyggernes rettssikkerhet

5.2 DELMÅL:

✚ Fosenkommunene har samsvarende utøvelse av fagskjønn og tjenestetildeling

5.3 Tiltak

Tiltak	Oppstart	Gjennomført	Ansvar	Merknad
Utrede mulighet for felles kompetanse - /forvaltningsenhet	Sept.2012		Regional koordinator helse Prosjektgruppe	Eget prosjekt 01. 09.2012 – 31.08.2014
Styrke forvaltningskompetansen	2013		Regional koordinator i samarbeid med Helsekompetanse Fosen Utviklingscenter for hjemmetjenester (Åfjord)	Områder for kurs/opplæring: 1 - Omforent forståelse av lovkrav, skjønnsutøvelse/fagskjønn 2 – Saksbehandling og tjenestetildeling med fokus på - Brukers restfunksjonsevne - Faglig forsvarlighet - Innovasjon - Formalisere avtale om pårørendes bidrag 3 – Felles maler, prosedyrer og rutiner Videreutdanning i Forvaltning Helse- og omsorg høsten 2013 v/ Høgskulen i Volda – 8 påmeldte fra Fosen

4 STRATEGI 4.6 – IKT OG TEKNOLOGI

4.1 MÅL: IKT og velferdsteknologi er naturlige verktøy i utviklingen av helse- og omsorgstjenester

4.2 DELMÅL:

- ✚ Fosen har en felles strategi- og handlingsplan for IKT og velferdsteknologi
- ✚ Elektronisk kommunikasjon er måten å kommunisere på både mellom tjenestenivå og i kontakt med bruker

4.3 Handling/aktivitet

Handling	Oppstart	Gjennomført	Ansvar	Resultat / Merknad
Felles strategi = Felles løsninger	2013		Kommunene	Ref. vedtatt e-kommunestrategi
Opprette egen faggruppe for velferdsteknologi	2013		Kommunene og Lederforum Helse og omsorg Fosen	Utarbeide Strategi- og Handlingsplan for Velferdsteknologi
Strukturert kompetanse- og erfaringsdeling fra prosjekter med utprøving velferdsteknologi	2013		Utprøving i Bjugn og Åfjord kommuner	Samlinger/fagdager i Fosen og eksternt
Ta i bruk velferdsteknologi med fokus på å øke brukers sikkerhet og mestringsevne	2013		Kommunene	Bruker klarer seg lengre i egen bolig. NB- Meldings-/alarmmottak, kontroll og vedlikehold av teknisk utstyr
Utnytte potensialet i e-resept og Elektronisk meldingsutveksling mellom helseaktører i 1. og 2. linjetjenesten	2013		Forum for kommuneleger Profil Fosen	NB – Opplæring og pådrivere Oppstart el. meldingsutveksling mellom tjenesteledd i kommunene og sykehus. Profil Fosen godkjent gjennom KommUT-prosjektet for oppstart mot St. Olavs Hospital våren 2013

5 STRATEGI 4.7 – PARTNERSKAP MED FAMILIE OG LOKALSAMFUNN

5.1 MÅL: Den frivillige omsorgen er en betydelig samarbeidspartner med de kommunale tjenestene

5.2 DELMÅL:

- ✚ Familie og pårørende medvirker som viktige samarbeidspartnere
- ✚ Det er etablert gode arenaer for dialog og forpliktende samarbeid mellom frivillige og kommunal sektor

5.3 Handling/aktivitet

Handling	Oppstart	Gjennomført	Ansvar	Resultat / Merknad
Forpliktende partnerskapsavtaler om samarbeid mellom kommunene og lag, organisasjoner og frivilligsentralene	2013		Kommunene	Kommunen gir opplæring og veiledning ved konkrete oppgaver i tjenesteytinga
Etablere Home Start på Fosen	2014 - høst		Helsestasjonene, Frivillige	Forebyggende tjenester/hjemkonsulent rettet mot småbarnsforeldre – lavterskeltilbud. Det kan søkes om eksterne midler

6 LØPENDE OG/ELLER REPETERENDE TILTAK:

Tiltak	Strategi	Ansvar	Merknad
Utarbeide rutiner for prosessen omkring avklaring av hvilke oppgaver som må løses i den enkelte kommune.	4.1 Samhandling 4.3 Tjenester og kvalitet	Lederforum Fosen sammen med Rådmannsgruppen og Fosen Helse IKS	Enes om oppgaver/tjenester for kommunal løsning ut fra kriterier som bl.a. økonomi, kompetanse, befolknings sammensetning og nærhet vs. avstand. Planlegging og dimensjonering av tjenester ut fra dagens og framtidige behov med fokus på innovasjon Vedlegg til handlingsplan
Tydelig delegering ved oppgaveoverføring til flerkommunale løsninger	4.1 Samhandling 4.3 Tjenester og kvalitet	Lederforum Fosen sammen med Rådmannsgruppen og Fosen Helse IKS	Fremlegge forslag til kriterier og plan for forankring
Formell avtale med tannhelsetjenesten	4.1 Samhandling	Kommunene og Fosen Helse IKS	Avtaler signeres med begge fylker 1.halvår 2013. Administrativ behandling Dialogmøter x 2 pr år
Vurdere behov for nødvendige samarbeidsfora på system og fagnivå	4.1 Samhandling	Lederforum sammen med Rådmannsgruppen	Se oversikt over etablerte samarbeidsfora og faggrupper. Vurdere omfang, funksjon og mandat
Være aktiv partner i naturlige	4.1	Fosen Helse IKS	Deltakelse i relevante råd, utvalg og

samarbeidsfora lokalt, regionalt og nasjonalt	Samhandling		arbeidsgrupper
Formålet i Folkehelseoven implementeres i den enkelte kommune	4.2 Folkehelse	Kommunene	Fortløpende prosess, "Helse i alt vi gjør," med ansatte og innbyggerne med vekt på brukermedvirkning.
Tydlig profilering av folkehelse i kommunal praksis i Fosen	4.2 Folkehelse	Kommunene	Eks. lik praksis for møtemat, honorere frivillig sektor som viktige partnere
Sørge for oversikt over befolkningens helse og helseutfordringer, ref. egen forskrift	4.2 Folkehelse	Kommunene og Folkehelse Fosen	2013: Ny samlet portal for uttrekk og bruk av styringsdata (Fylkesmannen N-/S-Trøndelag og KS) Kurs/opplæring 2013
Plan for folkehelsearbeidet	4.2 Folkehelse	Kommunene og Folkehelse Fosen	Årlig revisjon av tiltaksdelen
Kunnskapsbaserte tiltak som favner store risiko-/brukergrupper	4.2 Folkehelse	Kommunene og Folkehelse Fosen	Årlig gjennomgang felles Fosen vs. den enkelte kommune. Ref.kommunenes folkehelseprofiler og andre styringsdata
FYSAK -tiltak	4.2 Folkehelse	FYSAK- grupper og tilknyttede samarb.aktører pr. aktivitet i kommunene	Årlig aktivitetsplan
Forebyggende tiltak	4.2 Folkehelse 4.3 Tjenester og kvalitet	Fosen Helse IKS Folkehelse Fosen Kommunene	<ul style="list-style-type: none"> - Prosessdag med forventningsavklaring og forankring - Tiltaksplan folkehelse ,hver komm. - Røykfrie kommuner - Kosthold i skole/barnehage - Folkehelsegruppe, hver komm. - Forebyggende tiltak rus - Deltakelse KoRus/DelTa - Flerkulturelt arbeid, tolketjeneste,

			samfunnsdeltakelse
Forventningsavklaring omkring tjenestetilbud	4.3 Tjenester og kvalitet	Kommunene og Fosen Helse IKS	Felles tilnærming for informasjon til befolkningen :Utstrakt bruk av media, lokalpresse/-radio osv. Felles info på hjemmesidene til kommunene og Fosen Helse IKS Felles mal fra FDMS benyttes av alle kommuner System for tilbakemeldinger fra innbyggerne
Benytte tilbud om prosjekter og kompetansehevende tiltak i regi av spesialisthelsetjenesten/helseforetak	4.4 Rekruttering og kompetanse 4.3 Tjenester og kvalitet	Kommunene Fosen Helse IKS	Metode: Digitale løsninger Avhengig av tilstrekkelig og tilgjengelige elektroniske kommunikasjonssystemer
Bruke teknologiske løsninger for kompetanseheving og kunnskapsdeling	4.6 IKT og velferdsteknologi	Fosen Helsekompetanse, kommunene	Utnytte potensialet bl.a. videokonferanse. e-læring, digital læringsplattform/arena Jfr. kommunenes kompetanseplaner Utnytte potensialet bl.a. videokonferanse
Økt bruk av velferdsteknologi i kommunale bygg	4.6 IKT og velferdsteknologi	Erfaringsoverføring fra prosjekter, bl.a. Åfjord, Bjugn, andre	Øke brukers sikkerhet og mestring Lette arbeidstakernes arbeidsmetoder
Formalisere samarbeid med den enkelte pårørende	4.7 Partnerskap med familie og lokalsamfunn	Saksbehandlere i helse- og omsorgstjenesten	Det skal synliggjøres i saksutredning og enkeltvedtak hva pårørende kan bidra med. NB- sikre veiledning ifht ansvar/oppgaver
Ivareta og styrke rollen til pårørende og andre frivillige	4.7 Partnerskap	Kommunene	Systematisk oppfølging, støtte og veiledning. Kurs/opplæring i relevante tema

	med familie og lokalsamfunn		
Stimulere til mer frivillig arbeid	4.7 Partnerskap med familie og lokalsamfunn	Helse- og omsorgstjenesten og kommunene som helhet	Involvere frivillige i flerkulturelt, sosialt og forebyggende arbeid Markedsføring og honnør til frivillige. Status og legalitet. Info og omtale i lokalmiljø og lokalpresse.

Sluttord

I løpet av arbeidet med Helse- og omsorgsplan Fosen 2011 – 2030, og nå med handlingsplan til denne, er det kommet nye føringer fra sentrale myndigheter gjennom handlingsplaner og stortingsmeldinger, senest i april 2013. Disse er retningsgivende og gir kommunene mulighet selv å velge hvordan oppgavene løses.

Handlingsplana er knyttet til strategier, mål og delmål i den vedtatte felles Helse- og omsorgsplan Fosen 2011-2030. En har hatt fokus på å sikre innbyggernes rettssikkerhet i forhold til nødvendige helse- og omsorgstjenester i tråd med krav i gjeldende lovverk og forskrifter, mens det samtidig er forsøkt å skjele til de nye nasjonale føringene.

Tiltakene i handlingsplana er ikke utformet uttrykkelig konkret, men heller i en mer dynamisk form for å kunne tilpasses nye krav og forventninger med gjennomføring både i samarbeidsløsninger der det er nødvendig eller hensiktsmessig, og i den enkelte kommune.

Lederforum Helse- og omsorg Fosen gis myndighet til å vedta nødvendige, mindre endringer og tilpasninger i handlingsplana gjennom naturlig utvikling. Vesentlige, prinsipielle og kostnadsdrivende endringer behandles i regionale beslutningsorganer på ordinær måte.